

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA BADIY –ESTETIK LAYOQATNI
SHAKILLANTIRISHGA INNAVATSIYON YONDASHUV .

Xolmatova Sarvinoz Raxmatilla qizi

“University of business and science”

Nodavlat oliy ta’lim muassasi o’qituvchisi .

Annotatsiya : Ushbu maqola maktabgacha yoshdagi bolalarda badiiy -estetik layoqatni shakillantirishga bugungi kundagi yondashuvlar .Ta’lim jarayoniga innavatsiyon yondashuvlarning mazmuni ahamiyati va uning bola tarbiyasidagi o’rni ta’lim jarayoniga innavatsiyon yondashuvning mazmuni haqida so’z boradi .

Annotation: This article talks about today's approaches to the formation of artistic-aesthetic ability in preschool children.

Аннотация: В данной статье речь идет о современных подходах к формированию художественно-эстетических способностей у детей дошкольного возраста.

Kalit so’zlar : Kiriyativ yondashuv ,zamonaviy yondashuv ,zamonaviy yondashuvlar ,estetik layoqat, bola shaxsi ,innovatsiya ,shaxs pedagogigaki , kasbiy ijodkorlik .

Davlat maktabgacha ta’lim tashkiloti tarbiyachilarida kreativ sifatlarni rivojlantirishda innovatsion texnologiyalar tarbiyachilarning qo’yilgan vazifalarni hal qilishida produktiv faoliyatni amalga oshirishini nazarda tutib, muammoli fikrlashni rivojlantirish, ma’lumotlarni yig’ish hamda natijani tekshirib ko’rish bosqichlarini belgilab olishda tarbiyachilar ijodkorlik faoliyati samaradorligini oshirishning muhim omili sanaladi. Pedagogik texnologiya tushunchasini shaxs kasbiy ahamiyatli sifatlarini tarkib toptirishning mazmuni va jarayonlari o’zaro yaxlitlikda loyihalangan hamda dasturlashtirilgan vazifalarning maqsadli amalga oshirilishini ta’minlovchi tarbiyachilar kasbiy ijodkorligini rivojlantirishning metodik tizimi sifatida ta’riflanadi.

Tarbiyachilarning kasbiy ijodkorligi uzviyligini ta’minlashning pedagogik tizimi samaradorligini baholashda o’rganuvchanlik, intellekt hamda kreativlikni o’zida mujassamlashtiruvchi kognitiv jarayonlarning uch tarkibli modeliga asoslandik. Bunga ko’ra, har qanday kognitiv jarayon o’zida kognitiv tajribani o’zlashtirish, qo’llash va o’zgartirishni mujassamlashtirishi lozim. Ya’ni bunda tajribani o’zlashtirish qobiliyatini o’rganuvchanlik bilan, tajribani amalda qo’llash samaradorligini umumiy intellekt bilan, uni o’zgartirishni kreativlik bilan izohlash mumkin. Muammoli o’quv topshiriqlari yechimi yuzasidan ijodiy qaror qabul qilishda uning mohiyatini anglash, yechim bo’lib xizmat qiladigan loyihalarni yaratish hamda ulardan eng maqbulini tanlash bilan bog’liq jarayonlar kognitiv, divergent hamda konvergent fikrlashning o’zaro bir-birini taqozo etuvchi ketma-ketligida amalga oshadi.

Tadqiqot doirasida maktabgacha ta’lim tashkiloti tarbiyachisining kreativlik sifatlarini rivojlantirish innovatsion salohiyatini mazmuni, modeli va Tarbiyachiik shart-

sharoitlarini loyihalash orqali mazkur faoliyatni amalga oshirishning takomillashtirilgan mexanizmi ishlab chiqildi.

Davlat maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarida kreativ sifatlarni rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari tarbiyachi kadrlarning innovatsion salohiyatini rivojlantirish mexanizmi tarbiyachilarning yuqori o'quv, ilmiy-tadqiqotchilik, amaliy faolligini ta'minlaydi hamda ta'limiy, ilmiy va amaliy faoliyatni integratsiyalash imkonini berib, kasbiy tayyorgarlik mazmunini o'z vaqtida yangilab borish, shaxsiy ehtiyojlarni muntazam monitoring qilib borish hisobiga resurslarni maqsadli yo'naltirish imkonini beradi.

Hozirgi vaqtda tarbiyachi kadrlarning innovatsion salohiyatini uch o'zaro aloqadorlikka ega tarkibiy asosga tayanmasdan amalga oshirib bo'lmaydi:

- tarmoq texnologiyalari orqali hamkorlikdagi faoliyatni samarali amalga oshirish;
- tarbiyachi kadrlarning innovatsion faolligini rag'batlash;
- malaka oshirish jarayonida tinglovchilarining ilmiy-tadqiqotchilik va amaliy faoliyatini jadallashtirish.

Tarbiyachilardagi ijodiy faoliyatning har qanday kurtaklari ta'lim-tarbiya faoliyatidan tashqarida kamol topa olmaydi. Ta'lim-tarbiya jarayonida bolalardagi yashirin iste'dodlarni yuzaga chiqarish, tarbiyachilarda ijodkorlik faoliyatini namoyon qilishi uchun imkoniyat yaratish, ulardagi ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirish kelajakda yuksak salohiyatli, ijtimoiy faol, o'tkir zehni, kashfiyotchilik qobiliyatini namoyon eta oladigan raqobatbardosh kadrlarni voyaga yetkazish garovidir.

Tadqiqot ishida kreativlikning tarkibiy komponentlari, kreativ layyohatning bir-biriga o'zaro bog'liqligi haqida so'z yuritiladi.

Kreativlik ijodiy qobiliyatni vujudga keltirishga imkon beruvchi ayrim shaxsiy xislat va fazilatlarini o'z ichiga oladi. Kreativlik komponentlaridan biri shaxsning tarbiyachining fikrlash qobiliyatidir.

Ijod-bu insonning shunday faoliyatiki, unda yangi materiallar hosil bo'ladi. Ijodfaollik va mustaqillikning oliy shaklidir. Kim ishlashni bilsa, o'sha ijod qila oladi. Har qanday ijod ob'ektiv va sub'ektiv ko'rinishlarida bo'ladi.

Pedagogning kasbiy pedagogik tayyorgarligi shartli ravishda quyidagi yo'nalishlarda olib boriladi:

- 1) pedagogning shaxsiy fazilatlar bo'yicha tayyorgarligi;
- 2) pedagogning ruhiy - psixologik tayyorgarligi;
- 3)pedagogning ijtimoiy-pedagogik va ilmiy-nazariy jihatdan tayyorgarligi;
- 4) pedagogning maxsus va ixtisoslikka oid uslubiy bilimlarni egallab borishi;

Pedagog-tarbiyachidan eng avvalo, mulohazali, bosiq, har qanday pedagogik vaziyatni to'g'ri baholay oladigan hamda mavjud ziddiyatlarni bartaraf etishning uddasidan chiqa olishi kerak. Muloqot jarayonida pedagogning so'zlaridan suhbatdoshiga nisbatan xayrixohlik, samimiylilik, do'stona munosabat, yaxshi kayfiyat

sezilib tursin. Hozirgi sharoitda jamiyatning pedagoglik kasbiga nisbatan qo'yayotgan talablari kun sayin ortib bormokda va bu talablarni amalda to'g'ri tashkil qilish vazifasi pedagog-tarbiyachiga bog'liq. Ijodiy faoliyat olib boruvchi pedagog-tarbiyachi faqatgina ta'lim oluvchilarni muvaffaqiyatli o'qitish va tarbiyalash, ilg'or pedagoglar ish tajribalarini o'rganish bilangina cheklanib qolmasdan, tadqiqotchilik ko'nikma va malakalariga ham ega bo'lishi zarur. Hozirgi zamon pedagog-tarbiyachisi fan va texnika taraqqiyotining eng so'nggi yutuqlaridan foydalanishi, o'z kasbiy faoliyatida yangi pedagogik texnologiyalarni unumli qo'llay olishi taqozo etiladi.

Innovatsion soha faoliyatida alohida maktabgacha ta'lim tashkilotlari, pedagoglar, yoki novatorlar emas, balki deyarli har bir maktabgacha ta'lim tashkiloti kiritilgan. Shu bois, innovatsion o'zgarishlar tizimli ko'rinishga ega bo'lmoqda. Maktabgacha ta'lim tashkilotida innovatsion jarayonlarni ko'rib chiqib, ta'kidlash lozimki, "ta'limda innovatsiya" tushunchasini talqin qilganda, ko'proq yangi ishlanmalar, vositalar, usullar, tarbiya va ta'lim texnologiyalarni joriy etish tushuniladi. Shunga monand ravishda innovatsion faoliyat bu – pedagogik faoliyatning alohidi turidir. Zamonaviy maktabgacha ta'lim tashkilotining hayoti pedagogika sohasidaga yangi yutuqlar, eksperimental faoliyatga tayanishi lozim.

"Innovatsiya" tushunchasi lotin tilidan olingan bo'lib (in-ga, novus-yangi), ya'ni tarjimasi "yangilanish", "o'zlashtirish", "qandaydir yangilikni kiritish", "yangini joriy qilish", "yangilik kiritish". O'z navbatida "yangi" so'zi ushbu tushunchaning asosiy yadrosini tashkil etadi. "Innovatsiya" tushunchasi keng va tor ma'noda ishlatiladi. Birinchi ma'noda innovatsiya – biror bir yangi ijtimoiy ehtiyojni yaxshiroq qondirish uchun yangi ilmiy, amaliy vosita, ya'ni yangilik yaratish, tarqatish va qo'llashni o'z tarkibiga oladigan kompleks jarayon sifatida qaraladi. "Innovatsiya", ikkinchi ma'noda, biror bir jamoa faoliyatini takomillashtirish uchun kiritilayotgan va bu innovatsiya sub'ekti tomonidan yangilik deb qabul qilingan yangi vosita, uslub, yondashuvlar tizimiga nisbatan ishlatiladi. Mazkur tushunchaning bugungi kungacha xilma-xil ta'riflari shakllantirilgan bo'lib, ularni tahlil etish asosida biz o'zimizning tadqiqot yo'nalishimizni belgilab olishga zaruriyat sezdik.

Innovatsiya - bu atrof-muhitning bir holatdan ikkinchisiga o'zgarishiga olib keladigan yangi komponentni yaratish va ishlatishdir. Shunga ko'ra, ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalar yangi, ilgari mavjud bo'lmagan komponentni yaratishni anglatadi.

Ko'pincha davlat maktabgacha ta'lim tashkilotining pedagogik xodimlari o'zlarining muvaffaqiyatlari va yutuqlari haqida gapirib, "Bizning muassasamiz o'z faoliyatiga ta'lim va ota-onalar bilan o'zaro munosabatlarning innovatsion texnologiyalarini faol joriy qilmoqda" degan iboralar bilan ishlaydi. Ammo innovatsion ta'lim muassasasini o'zining asl ma'nosida nafaqat innovatsion dasturlarni o'z ta'lim tizimiga joriy etuvchi, balki ularni har tomonlama ishlab chiquvchi va o'z faoliyatiga joriy etuvchi muassasa deyish mumkin. Ya'ni, bunday bolalar ta'lim muassasasi dasturlarni ishlab chiqish laboratoriyasi va ularni sinovdan o'tkazish uchun platforma vazifasini bajaradi.

Maktabgacha ta'lim muassasasining innovatsion faoliyatining xususiyatlari:

-Innovatsion bolalar bog'chalarining pedagogik jamoasi bolalarni tarbiyalash va ta'lim muhitini tashkil etish faoliyatida boshqa maktabgacha ta'lim tashkilotlarida umume'tirof etilganidan farq qiladigan modelni ishlab chiqadi va qo'llaydi.

Jamoa o'qitishning yangi usullarini ishlab chiqadi va qo'llaydi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida qo'llaniladigan innovatsion texnologiyalarning asosiy turlari:

-Salomatlikni tejaydigan texnologiyalar: ularning asosiy maqsadi o'quvchilarda sog'lom turmush tarzi g'oyalarini shakllantirish, o'zlariga va qo'shnilariga birinchi yordam ko'rsatish qobiliyatini shakllantirish, shuningdek, bilim, ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish uchun sharoit yaratishdir. va o'z sog'lig'ini saqlash uchun zarur bo'lgan qobiliyatlar. Ish shakllari - sport tadbirlari, mashg'ulotlar orasidagi jismoniy tarbiya daqiqalari, ertalabki mashqlar, ko'z mashqlari, nafas olish mashqlari, barmoq va dinamik mashqlar, dam olish, nafaqat bolalar bog'chasida, balki o'rmon bog'larida sayr qilish, sport o'yinlari, qattiqlashuv, suv. protseduralar.

-Loyiha faoliyati: uning ma'nosi bola tomonidan o'qituvchi bilan birgalikda amalga oshiriladigan muammoli faoliyatni yaratishdir. Bolaning loyiha ustida ishlash jarayonida olgan bilimlari uning shaxsiy mulkiga aylanadi va uning atrofidagi dunyo haqidagi mavjud bilimlar tizimida mustahkam o'rnatiladi.

-Rivojlanish texnologiyalari: an'anaviy o'qitishda tayyor mahsulot, harakat shablonlari bolaga o'rganish uchun taqdim etiladi. Rivojlanayotgan ta'limda bola o'z harakatlarini tahlil qilish natijasida mustaqil ravishda qandaydir fikrga, muammoni hal qilishga kelishi kerak.

-Tuzatish texnologiyalari: ularning maqsadi maktabgacha yoshdagi bolalarning psixo-emotsional stressini bartaraf etishdir. Turlari: ertak terapiyasi, rang terapiyasi, musiqa terapiyasi.

-Axborot texnologiyalari: maktabgacha ta'lim muassasalarida darsda AKTdan foydalanish mashg'ulotlarni tashkil etishning an'anaviy shakllariga nisbatan bir qator afzalliklarga ega. Kompyuter bolalar uchun jozibador, animatsiya, slayd-prezentatsiyalar, filmlardan foydalanish bolalarda o'rganilayotgan hodisalarga faol kognitiv qiziqish uyg'otish imkonini beradi. Materialni vizual qo'llab-quvvatlash usullari o'quvchilar e'tiborining uzoq muddatli konsentratsiyasiga, shuningdek, bir vaqtning o'zida bolaning bir nechta his-tuyg'ulariga bir vaqtning o'zida ta'sir ko'rsatishga imkon beradi, bu esa olingan yangi bilimlarni yanada mustahkamroq mustahkamlashga yordam beradi.

Kognitiv tadqiqot faoliyati: asosiy maqsad - bola faol ishtirokchi bo'lgan eksperimental faoliyatni yaratish. Bolaning eksperimentda bevosita ishtirok etishi unga jarayon va natijalarni o'z ko'zi bilan ko'rish imkonini beradi.

M.Jumaniyozovanning fikricha, agar faoliyat qisqa muddatli bo'lsa, yaxlit tizim xususiyatiga ega bo'lmasa, o'z oldiga muayyan tizimdagi ba'zi tarkibiy qismlarnigina o'zgartirishni vazifa qilib qo'ygan bo'lsa, u holda biz "novatsiya" haqida fikr yuritayotgan bo'lamiz. Agar faoliyat muayyan kontseptual yondashuv asosida amalga oshirilayotgan bo'lsa, uning natijasi o'sha tizimning rivojlanishiga yoki uning tamomila o'zgarishiga olib kelsa, biz buni "innovatsiya" deya olamiz. Faoliyat xususiyati jihatdan novatsiya ko'lami va

vaqti bo'yicha chegaralangan, innovatsiya esa yaxlit va davomli bo'ladi. Novatsiya natijasida amaldagi tizimda alohida elementlar o'zgartiriladi, innovatsiya natijasida esa amaliyot sub'ektlarining pozitsiyalari to'la yangilanadi, tizimdagi aloqalar va tizim isloh qilinadi.

N.Mamadov o'zining “Umumiy ta'lim maktablarini innovatsion boshqarish” deb nomlangan tadqiqotida innovatsiya – bu boshqaruv ob'ektini o'zgartirish hamda yuqori darajadagi ijtimoiy-iqtisodiy, ilmiy-texnik samaralarni qo'lga kiritish maqsadida muayyan sohalarga yangilikni tatbiq qilishning yakuniy natijasi ekanligini qayd etib o'tadi [47]. Pedagogika kollejlarda innovatsion jarayonlarni tizimli boshqarish muammosi bilan bog'liqlikda tadqiqot ishini olib borgan Sh.Zufarov tomonidan “innovatsiya” tushunchasiga quyidagicha ta'rif berilgan: “Innovatsiya tushunchasi mazmunan “yangi”, “yangilik” tushunchalarining aynan o'zi emas. Istalgan yangilik, qachonki, amaliy faoliyatda o'zining keng qamrovli samarasini bersa va keng ko'lamlı ehtiyoj ob'ektiga aylansagina, tom ma'nodagi innovatsiya deb atash mumkin bo'ladi”.

Ta'lim-tarbiya jarayonida innovatsion faoliyatni tashkil etishda motivatsion yondashuv ham nazariy, ham amaliy ahamiyatga ega. Nazariy ahamiyati shunda ko'rinadiki, tarbiyalanuvchining bilim olishga jalb qilish va samarali ta'lim berishning psixologik mexanizmlarini, o'ziga xos xususiyatlarini zamonaviy talablar darajasida va yangicha yondashuvlar vositasida o'rganish bo'lsa, amaliy ahamiyati nazariy bilimlarga asoslangan holda bolalarda ijobiy motivlarni shakllantirish va rivojlantirishni nazarda tutiladi. Demak, innovatsion yondashuv tarbiyalanuvchilarning ijtimoiy faolligini o'stirishda o'ziga xos omil bo'lib xizmat qiladi.

Ko'pgina rivojlangan davlatlarda jumladan AQSH, Yaponiya, Isroil, Singapur, Rossiyada maktabgacha ta'lim muassalarida bolalarni ijodiy va ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirish maqsadida mazkur yondashuv metodlaridan samarali foydalanib kelinmoqda. Bugungi dunyo kechagi kabi emas, ertangi kun ham bugungi kabi bo'lmaydi! Inson faoliyati barcha sohalarida dinamik rivojlanayotgan texnologiyalar joriy etilmoqda. Zamonaviy bolalarning 65 foizi bugungi kunda mavjud bo'lmagan kasblarni egallaydi. Kelajakdagi mutaxassislar texnologiya, ilm-fan va muhandislikning turli xil sohalaridan kompleks ta'lim va bilimlarga muhtoj bo'ladi.

STEAM farzandlarimizga–ixtirochilar, kashfiyotchilarning kelajak avlodi, olim sifatida tadqiqotlar olib borish, texnologiyani shakllantirish, muhandis sifatida loyihalash, rassom sifatida yaratuvchi, matematik sifatida analitik fikr yuritishni o'yin orqali yuzaga keltiradi. Bugungi kunda STEAM-ta'lim dunyodagi asosiy tendensiyalardan biri sifatida rivojlanmoqda va amaliyot yondashuvni qo'llashda beshta sohani yagona o'quv sxemasiga integratsiyalashga asoslangan. Bunday ta'limning shartlari uning uzluksizligi va bolalarning guruhlarda o'zaro muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirish bo'lib bunday ular fikrlarni to'plashi va fikrlar almashadi. Shuning uchun, asosiy ta'lim dasturiga quyidagilar Lego-texnologiyalar, bolalar tadqiqotlari kabi mantiqiy fikrlashni rivojlantirish modullari kiradi.

STEAM yondashuvi tufayli bolalar tabiatni tushunib, dunyoni muntazam o'rganishadi va shu bilan qiziqishlarini, muhandislik fikrlash uslubini, tanqidiy vaziyatlardan chiqish qobiliyatini, jamoaviy ish qobiliyatini rivojlantirish va liderlik, o'z-o'zini namoyon qilish

asoslarini o'rganishadi, o'z navbatida, bolalar rivojlanishining tubdan yangi darajasini ta'minlaydi. O'z-o'ziga bo'lgan ishonchni shakllantirish. Bu yondashuvda bolalar o'z qo'llari bilan yaratgan ko'prik va yo'llar, samolyotlar va avtomobillarni "ishga tushirib" suv osti va havo tuzilmalarini "rivojlantirib" sinovdan o'tkazib, har safar ular maqsadga yaqinlashib borishadi. Yaxshi natija bermagan—mahsulotlarni qayta-qayta sinovdan o'tkazib, takomillashtirib borishadi. Natijada barcha muammolarni o'zi hal qilish, maqsadga erishish bolalar uchun ilhom, g'alaba, adrenalin va quvonch olib keladi. Har bir g'alaba, o'zlarining qobiliyatlariga ko'proq ishonch uyg'otadi. Faol muloqot va jamoaviy ish. STEAM dasturlari ham faol muloqot va guruh ishi bilan ajralib turadi. Muhokama bosqichida ular fikr bildirishga qo'rqmaslikka o'rganadilar. Ko'pincha, stol atrofida o'tirmaydi, o'zlarining dizaynlari asosidagi—mahsulotlarni sinovdan o'tkazadi va rivojlantiradi. Ular hamma vaqt hamkorlikni ta'minlaydigan jamoada tarbiyachilar va ularning do'stlari bilan muloqot qilish bilan band bo'lishadi. Texnik fanlar bo'yicha qiziqishlarni rivojlantirish. Maktabgacha va boshlang'ich maktab yoshidagi STEAM ta'limi vazifasi qiziqishning rivojlanishi uchun dastlabki shart-sharoitlarni yaratishdir. Bolalar uchun tabiat fanlari va texnik fanlar bo'yicha, qilgan ishni yaxshi ko'rish, qiziqishni rivojlantirish uchun asosdir.

STEAM –bolalar uchun juda qiziqarli va dinamik bo'lib, bolalarning zerikishlariga to'sqinlik qiladi. Ular vaqt o'tayotganini sezmaydilar, lekin ham charchamadilar. Raketalar, avtoulovlar, ko'priklar, osmono'par binolarni qurish, elektron o'yinlar, fabrikalar, logistika tarmoqlarini yaratish, dengiz osti kemalari, ilm-fan va texnologiyaga qiziqishi ortib borada. Loyihalar uchun ijodiy va innovatsion yondashuvlar. STEAM ta'limi oltita bosqichdan iborat: savol (vazifa), muhokamalar, dizayn, qurilish, test va takomillashtirish. Ushbu bosqichlar muntazam ravishda loyiha yondashuvining asosidir.

Yosh avlodni tomonlama yetuk shaxs qilib tarbiyalash jamiyat ehtiyojlaridan kelib chiqadigan obyektiv zaruratdir. Aqliy tarbiya ijtimoiy tarbiyaning eng muhim jihatlaridan biri. Bilim dunyoqarashning asosini tashkil etadi. Demak, bola tevarak atrofdagi narsalar, ularning vazifasi sifati va xossalari (sinadi, pachoq bo'ladi, yirtiladi, to'qiladi) haqida, qaysi materialdan tayyorlanganligi to'g'risida aniq tasavvurga ega bo'ladi. U tabiat xodisalari, ularning o'zaro bog'liqligi va qonuniyatlari (yil fasllarining o'ziga xos belgilari, ular o'rtasidagi bog'lanishlar, hayvonlar, ularning hayoti va yashash tarzining tashkil qilinishiga, xulqiga, yashash sharoitiga mosligi va xk.) ni bilib oladilar. Jonsiz tabiat, o'simliklar, xasharot va hayvonlarni kuzatishi jarayonida tarbiyachi bolalarda borlik to'g'risidagi materialistik tasavvurlarni shakllantirib boradi. Bilimlarni egallab borish natijasida bolaning shaxsi hamshakllanib boradi. Bola san'atning har xil turlari to'g'risidagi tasavvur va tushunchalarni egallab oladi. Bilim insonning mehnatga munosabatini shakllantiradi.

Aqliy faoliyatni rivojlantirish bilim hajmi va xususiyatiga bog'lik. Aqliy faoliyatni rivojlantirish esa psixik jarayonlarni sezgi va idrok etish, taassurot, xotira, fikrlash, tasavvur va nutqni shakllantirish ni ham bildiradi. Bunda ularga aqliy faoliyatning g'oyat samaradorligini ta'minlaydigan xis-tuyg'ular nozikligi va aniqligi, idrok etishning

sobitqadamligi va to‘laqonli, esda qolishning mustax- kamligi hamda ongligi, tafakkur mantiqiy va uning moslashuvchanligi, ijodiy xususiyat va mustaqillikka xos bo‘lishi kerak.

Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalar o‘zlariga tushunarli bo‘lgan ijtimoiy voqea va xodisalar, kishilarning mehnati, umumxalq bayramlari, respublikamizda yashaydigan ba’zi xalqlar hayoti bilan tanishtiriladi. Bu tadbirlar ularda jamiyatimiz ijtimoiy hayotiga qiziqish uyg‘otish, Vatanga muxabbat tuyg‘usi va baynalmilalchilik asoslarini shakllantirishga yordam beradi. Aqliy ta’limmaktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarning bilish qobiliyatini muntazam va rejali ravishda rivojlantirib borish, bolalar bog‘chasi dasturida belgilangan eng oddiy bilimlar tizimi bilan qurollantirish, malaka va ko‘nikmalarni shakllantirishdan iborat. Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda aqliy tarbiya berishda ta’lim yetakchi rol o‘ynaydi. Chunki ta’lim jarayonida aqliy tarbiyaga doir hamma masalalar hal etiladi. Ta’lim bolalarga izchillik bilan bilim berishni, bu bilimlarni aniqlash va tizimlashtirish, bilish jarayonlari, tafakkur faolligini rivojlantirishni nazarda tutadi. Ta’lim kuzatuvchanlik, qiziquvchanlik va sinchkovlik, ziyraklik, tanqidiylik kabi sifatlarni rivojlantirishga yordam beradi. Ta’lim jarayonida bolalarda o‘quv faoliyati asoslari hosil qilinadi, maktabda muvaffaqiyatli o‘qishi uchun muhim shart-sharoitlar yaratiladi. Hayot ta’limning ikki xil yo‘l bilan amalga oshirilishini taqozo etmoqda. Birinchi yo‘l bolalarning bilim, malaka ko‘nikmalarini kattalar bilan o‘zaro munosabatda bo‘lish orqali egallab borishidir. Bu muomala, mehnat faoliyati va shu kabilar bilan belgilanadi. Ammo bu yo‘l bilan egallagan bilim va malakalar bolaga hayotning turli sohalarida mustaqil qatnashish uchun imkoniyat yaratmaydi. Ta’limning ikkinchi yo‘li maxsus tayyorgarligi bor kishilarning maxsus o‘quv muassasalarida bolalarni kerakli bilim, malaka va ko‘nikmalar bilan rejali ravishda qurollantirib borishidir. Bunday yo‘l bilan ta’lim berishdan maqsad yosh avlodni zamonaviy ishlab chiqarish, jamiyatning ijtimoiy- siyosiy, madaniy hayotida faol qatnashish uchun zarur bo‘lgan fan yutuqlari bilan tanishtirishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1 “ Maktabgacha pedagogika” .F Qodirova SH Toshpo‘latova ,N Kayumova ,M A‘zamov .”Tafakkur “Toshkent 2019-yil .
- 2 “Maktabgacha pedagogika “SH Sodiqova .”Tafakkur bo‘stoni “. Toshkent 2013-yil.

